

RPW/23864/2026 P
Data: 2026-03-12

OBYWATELSKA PETYCJA SYSTEMOWA

w sprawie przeglądu przepisów prawa pod kątem zachowania równowagi pomiędzy państwem a obywatelem

KANCELARIA PREZYDENTA RP	
Kancelaria Główna	
W PŁYNEŁO	
2026 -03- 12	
Ilość zał.	Symbol jednostki

Do

Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 10

00-902 Warszawa

Na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz przepisów ustawy o petycjach zwracam się z niniejszą petycją o podjęcie inicjatywy mającej na celu systemowy przegląd obowiązujących przepisów prawa regulujących relacje pomiędzy organami państwa a obywatelami.

W praktyce funkcjonowania administracji publicznej dostrzegalne są liczne regulacje i procedury prawne prowadzące do nierówności proceduralnej i materialnej pomiędzy państwem a obywatelami. Organy administracji publicznej posiadają znacznie dłuższe terminy działania, szerokie uprawnienia oraz ograniczoną odpowiedzialność, podczas gdy obywatel obciążony jest krótkimi terminami reakcji i poważnymi konsekwencjami prawnymi.

Taka konstrukcja prawa budzi poważne wątpliwości w kontekście konstytucyjnej zasady równości wobec prawa oraz zasady zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa. Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej własność prywatna oraz inne prawa majątkowe podlegają równej ochronie prawnej, a wszelkie ograniczenia tych praw powinny następować wyłącznie w sposób proporcjonalny, przejrzysty i sprawiedliwy.

Do przykładów takich systemowych naruszeń należą:

- 1. Nierówność terminów procesowych w postępowaniach administracyjnych**
Organy administracji publicznej dysponują terminami 30 dni lub dłuższymi na rozpatrzenie sprawy, natomiast obywatel ma niejednokrotnie tylko 7-14 dni na wniesienie odwołania lub złożenie wyjaśnień. Taka dysproporcja prowadzi do realnego ograniczenia praw obywatela oraz nierówności proceduralnej.
- 2. Przepisy podatków lokalnych powodujące nierówność skutków**
W ustawie o podatkach i opłatach lokalnych przewidziano doręczenie decyzji podatkowej do końca marca. W praktyce organy administracji mogą doręczyć decyzję po terminie, co skraca czas na spłatę podatku w ratach i zmusza obywatela do jednorazowej zapłaty całej należności. Takie regulacje prowadzą do sytuacji, w której obywatel ponosi konsekwencje opóźnień organów państwa.
- 3. Brak skutecznej odpowiedzialności urzędników**
Obowiązujące przepisy nie zapewniają wystarczająco skutecznych mechanizmów pociągania urzędników do odpowiedzialności za decyzje wadliwe, przewlekłość postępowań lub naruszenia prawa. W konsekwencji obywatel ponosi negatywne skutki

błędów administracji publicznej, co podważa zasadę sprawiedliwości proceduralnej i zaufania do państwa.

4. Nadużywanie przepisów dotyczących inwestycji drogowych oraz zaniżanie odszkodowań za wywłaszczenia

W praktyce stosowania przepisów dotyczących realizacji inwestycji drogowych dochodzi do sytuacji, w których organy administracji publicznej dokonują wieloletniej rezerwacji terenów pod przyszłe inwestycje drogowe, często obejmując rezerwacją znacznie większy obszar niż faktycznie jest później przeznaczony pod realizację inwestycji.

Właściciele nieruchomości przez wiele lat pozostają w stanie niepewności prawnej i faktycznego ograniczenia prawa własności. W wielu przypadkach planując inwestycję budowlaną właściciel zmuszony jest odsunąć projektowaną zabudowę od zarezerwowanego terenu, co prowadzi do zmniejszenia powierzchni budynku lub ograniczenia możliwości wykorzystania nieruchomości.

Następnie w toku realizacji inwestycji dochodzi do wywłaszczenia jedynie części pierwotnie zarezerwowanego terenu. Jednocześnie zdarzają się przypadki tworzenia sztucznych podziałów nieruchomości i wyodrębniania tzw. działek drogowych w sposób, który w praktyce prowadzi do zaniżania wysokości odszkodowań wypłacanych właścicielom nieruchomości.

Tego rodzaju praktyki mogą prowadzić do faktycznego ograniczenia prawa własności na wiele lat przed formalnym wywłaszczeniem, a także do wypłacania odszkodowań nieodzwierciedlających rzeczywistej wartości utraconego prawa majątkowego.

5. Obciążanie inwestorów kosztami infrastruktury przeciwpożarowej przy niewystarczającej infrastrukturze wodociągowej

Przepisy przeciwpożarowe wymagają zapewnienia odpowiednich źródeł wody do celów gaśniczych. W praktyce wodociągi budowane ze środków publicznych często nie spełniają parametrów wymaganych przez przepisy przeciwpożarowe, w szczególności w zakresie odpowiedniego ciśnienia w sieci.

W konsekwencji inwestorzy prywatni zmuszeni są do zapewnienia dodatkowego źródła wody oraz budowy własnych instalacji podnoszących ciśnienie, takich jak hydroformie. Oznacza to przeniesienie kosztów infrastruktury bezpieczeństwa publicznego na obywatela, mimo że system wodociągowy finansowany jest z podatków.

Jednocześnie wiele budynków administracji publicznej nie spełnia analogicznych wymogów, co wskazuje na nierówną praktykę stosowania przepisów wobec obywateli i instytucji państwowych.

W związku z powyższym wnoszę o:

1. Powołanie przy Prezydencie RP społeczno-ekspertskiego zespołu do systemowej analizy przepisów prawa regulujących relacje między administracją publiczną a obywatelami.
2. Przygotowanie publicznego raportu identyfikującego przepisy prowadzące do nierówności proceduralnej lub materialnej wobec obywateli.
3. Opracowanie propozycji zmian legislacyjnych zmierzających do:
– wprowadzenia bardziej zrównoważonych terminów procesowych w postępowaniach administracyjnych,

- zapewnienia obywatelom pełnych skutków prawnych w przypadku opóźnień organów administracji,
- wzmocnienia odpowiedzialności urzędników za rażące naruszenia prawa i przewlekłość postępowań,
- wzmocnienia ochrony własności obywateli w procedurach wywłaszczeń oraz inwestycji publicznych,
- zapewnienia zgodności infrastruktury wodociągowej z wymogami bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

4. Rozważenie wykorzystania inicjatywy ustawodawczej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w celu przedstawienia projektów zmian legislacyjnych wzmacniających zasadę równości obywateli wobec prawa.

Celem niniejszej petycji jest rozpoczęcie szerokiej debaty publicznej nad jakością stanowionego prawa oraz koniecznością przywrócenia równowagi pomiędzy państwem a obywatelami w procedurach administracyjnych, inwestycyjnych i podatkowych.

Silne państwo prawa powinno zapewniać równość stron wobec prawa oraz skuteczną ochronę własności i praw obywatelskich.

Z wyrazami szacunku

6 marzec 2026r.